

מכתב אישי לנוער לקראת החופש הגדול / יוני לביא

וואו! כמה זמן חיכית לרגע הזה.

שָׁכַל הלימודים ומהמבחנים כבר יהיו מאחוריך, שתוכל לקום בבוקר מתי שבא לך, ללכת לישון מתי שאתה רוצה, לבלות עם החברה, לנסוע לים, פשוט... לעשות את כל הדברים שבגללם אלוקים ברא את החופש. איזה כיף! עד היום הקפדת באדיקות על 'ספירת הגומר' (ובניגוד לעומר, הפעם באמת לא פספסת אף יום...), ועכשיו כשזה אוטוטו עומד לקרות אתה ממש מתרגש.

רק דבר קטן אחד מציק לך.

אתה כבר ילד גדול. יצא לך לעבור כבר כמה וכמה חופשים בחיים שלך. יותר מידי פעמים, כשהגעת לסוף החופש, והיית אמור להיות הכי בְּהִי שרק אפשר, הרגשת בלב איזו צביטה. תחושה מעיקה של החמצה. כאילו משהו התפספס לך מבין הידיים. נכנסת לחופש עם ציפיות עצומות, ויצאת ממנו מאוכזב ומשועמם עם זנב מקופל בין הרגליים. נשמע לך מוכר?...

כדי שזה לא יקרה אתה חייב לעשות דבר אחד.

לקחת את החופש **ברצינות**.

עד הסוף!

כי החודשיים והחצי האלו, כמו שהם הזדמנות אדירה, יש בהם, לא פחות מזה, סיכון עצום לפספוס.

אז בואו ונתחיל בלשבור שתי סטיגמות על החופש.

הראשונה - כולנו רגילים לחשוב שהחופש נוצר בגלל הלימודים. אין ברירה. הבן-אדם חייב לנוח, להתפרק ולהתרענן כדי שאחר-כך יוכל ללמוד טוב יותר.

כלומר, המטרה היא הלימודים, והחופש הוא רק **האמצעי**.

וזו פשוט טעות!

כי כל הלימודים, כל שיעורי הגמרא, השיחות של הרמ"ם, התפילות, ההלכות, אלול ופורים, שבועות וחנוכה, הכול הוא רק אמצעי כדי להגיע **למטרה** - לחופש.

כי **דווקא החופש הוא זה שדומה יותר מכל לחיים האמיתיים**. חיים בהם אתה זה שקובע מה לעשות ומה סדר היום. הבחירה איזה מין שבוע יהיה לך ואיך ייראו החיים שלך – נמצאת רק בידיים שלך.

ולכן דווקא עכשיו, כשנגמרו כל המבחנים והמתכונות של בית הספר, הגיע הזמן **למבחן הגדול באמת**.

אחרי כל התלונות והקייטורים על 'המסגרת המעצבנת שמכתיבה וכופה', בא הרגע 'לשחק במגרש של הגדולים'. להוכיח, קודם כל לעצמך, ולעולם כולו - הנה, אני מסוגל לבד!

דבר שני, בראש שלנו תקועה איזו דעה קדומה כאילו 'חופש' ו'תכנון' הן מילים סותרות. שחופש אמיתי הוא זמן בו אתה 'זורם' בלי לחשוב יותר מידי, בלי לתכנן. פשוט עושה את הדבר הבא שקופץ לך בראש.

האמת הפוכה בדיוק!

חופש איכותי הוא דווקא חופש **מתוכנן**. שיש לו מסגרת ואפילו לו"ז. שונים, כמובן, מאשר בזמן הלימודים, אבל הכול מאורגן ולא מבולגן.

וכשלא עושים את זה?

בקלי קלות החודשיים וחצי האלו זולגים מבין האצבעות. כמו כלום. הרי אין דבר קל בעולם מאשר למרוח את הזמן, והיום יש את כל האמצעים שיעזרו לך לעשות את זה בלי למצמץ בכלל. טלוויזיה, אינטרנט, פייסבוק, סרטים... יותר מידי חברה מגיעים לסוף החופש ונדהמים לגלות שהזמן עבר והם לא הספיקו כמעט כלום מכל התוכניות היפות שהיו להם לפני כן.

ולכן, העצה הראשונה היא, עוד לפני שמתחיל החופש, לשבת עם עצמך ופשוט לכתוב על דף את כל התוכניות, הרעיונות והחלומות שעולים לך בראש כשאתה אומר את המילה 'חופש'. השלב הבא הוא לעשות חושבים (ואין איסור להיעזר בזה בהורים. יש מצב שהם אפילו ישמחו לעזור) איך לגבש את כל הרעיונות היפים **לתוכנית מעשית מסודרת** שתוכל גם לצאת לפועל. כמובן שלא באנו לוותר על המנוחה של החופש. יכול להיות שחלק מתוכנית יהיה 'לא לעשות כלום'. אין בעיה. אבל גם זה יהיה מובנה בתוכנית.

מעבר לזה כדאי לשים לב לכמה נקודות שאולי נראות קטנות אבל ההשפעה שלהן על איך ייראו החודשיים הבאים בחיים שלנו – עצומה.

1. **"המבדיל בין יום ובין לילה"** – יש חברה שבחופש הגדול הם ברוגז עם השמש ומסוכסכים עמוקות עם השעון. קשה

כבר להבחין אצלם מתי יום ומתי לילה. אני לא צריך לספר לכם מה התוצאות. כל אחד מכיר את זה מעצמו. יום

שמתחיל מאוחר ואתה מתפלל בו שחרית במנחה - מתחיל ברגל שמאל. הכול ממשיך אחר-כך באנרגיות נמוכות. אתה

גם לא מרגיש עייף בערב משום מה, שוב הולך לישון מאוחר, וחוזר חלילה...

אז נכון, לא אמרנו להתעקש דווקא על ותיקין, אבל לפחות לא להפסיד זמן תפילה. לא ייאמן איך שזה מקרין על כל

היום.

2. **אלוקים ואני** – למי שלא יודע אלוקים לא יצא לחופש. הוא נמצא שם בשבילנו. כל השנה.

התפילה היא המסגרת המינימאלית של הקשר איתו. זה נכון לבנים שבינינו, שטורחים ללכת למניין, אך לא פחות מזה לבנות.

כדאי מאוד גם לקבוע זמן של לימוד תורה כל יום. אפילו רבע שעה (למשל, בין מנחה לערבית). יותר משחשוב האורך, חשובה הקביעות. פשוט להראות שאיכפת לי מזה. מה ללמוד? לא משנה. תבחר משהו שמעניין אותך.

3. אפשר ללמוד לבד, עם חברותא, ואם בא לך טיפה להשקיע – לא קשה מידי לארגן שיעור קצר עם מישהו לכל החברה. **טלוויזיה** – אין ספק שמי שטוחן כל היום סרטים, והספורט המרכזי שהוא עושה זה הזפזופ בשלט עם האצבע, לא נהיה בגלל זה יותר אינטליגנטי. אבל גם אם לא תאמינו למחקרים שבכל שעת צפייה בטלוויזיה מתים עוד 5,000 תאים במוח שלך מחוסר מעש, המינימום המתבקש הוא לפחות להגביל את הזמן, ולא פחות חשוב את התוכן. מה טוב ומתאים לי לראות, ומה רק מקלקל ונמצא מתחת לרמה שלי.

4. **מחשב** – מעבר לכלל הברזל שחייבים איזושהי חסימה (כמו שאומר פתגם סיני עתיק: יותר בטוח לגור בקומה השתיים-עשרה בחלונות בלי סורגים עם עשרה ילדים קטנים, מאשר לגלוש באינטרנט בלי סינון...), אני צריך לקבוע לעצמי מראש **גבולות של זמן**. כמה שעות ביום אני רוצה להקדיש למחשב. מובן שלא פחות חשוב זה לוודא את **המימוש של ההחלטה** (יותר מידי חברה שעשו כך הופתעו לגלות שבפועל הם גולשים פי ארבעה ממה שתכננו...).

5. **כיבוד הורים** – זה הניסיון הכי גדול של החופש. פתאום נמצאים כל-כך הרבה זמן ביחד בבית. כמה קל להתרגז ולקעוס, להרגיש שלא מבינים אותי, 'לא מתחשבים בי' ולהפנות עורף.

אין ברירה אלא להצטייד ברוגע, סבלנות, עין טובה וכמה שיותר לדבר על דברים. לא לשמור בלב, לשתף ולנסות להגיע יחד להסכמות ופתרונות. כדאי לזכור שלהורים לא תמיד יש חופש, וחלקם ממשיכים לעבוד גם בתקופה הזאת, בין השאר כדי לממן...אותנו.

6. **קדימה לעבודה** – מה דעתך למצוא איזו עבודה למשך חלק מהיום? לגלות יצירתיות ולהוציא אנרגיה זה דבר נהדר, וגם קצת כסף בארנק אף פעם לא מזיק (כמה כבר אפשר לחיות על חשבון דמי הכיס של ההורים...). חוץ מזה, אתה יודע איזה כיף זה לקנות משהו בכסף **שאתה** עבדת בשבילו?

7. **כוכב נולד?** - תמיד ידעת שאתה מה זה מוכשר. עכשיו הזמן לגלות את זה. כל מה שרצית לדעת לעשות אבל אמרת שאין לך את הזמן לזה - לנגן, לשיר, לרקוד, לכתוב שירים, סיפורים.... עכשיו זה הזמן. לך על זה!

8. **יש עולם מחוץ לפייסבוק!** - שמועות עקשניות טוענות שקיים עולם שלם מחוץ לגבולות הפייסבוק. אנשים שחזרו משם מספרים על חוויות מדהימות. החופש הוא הזדמנות נהדרת לגלות אותן. הנה כמה דוגמאות:

תנועות נוער – מי שחבר בהן זה הזמן להעביר הילוך, לארגן פעילויות, להשקיע. **נפש בריאה בגוף בריא** – זה הזמן לחלץ קצת עצמות, בעיקר לאילו מבינינו שכבר קיבלו צורה של כורסא... אין כמו ספורט. גם כיף, גם בריא וגם ביחד עם החברה. כדורסל, שחיה, אופניים, לרקוד – כל אחד והטעם שלו. ולא שכחנו את ארץ ישראל היפה שלנו שמזמינה אותנו להכיר אותה, דרך הרגליים. מה עוד?

קשר משפחתי, כמובן. למשל, להציע לאח הקטן לשחק איתו במשהו שהוא אוהב (הוא יהיה בשוק, אה?), לבקר את סבא וסבתא ("או, רוני, כמה גדלת מאז שהיית אצלינו בפסח..."), לפנות לאמא ולהציע (מיזמתך!) עזרה בעבודות הבית ("רוני. אתה בטוח שאתה מרגיש טוב?...") לבקש מאבא שיספר לך סיפורים על הילדות שלו ("מה קרה? המורה הכריחה אתכם לעשות בחופש עבודת "שורשים"?)...

9. **להשקיע בעצמך** – הנה כמה רעיונות לדוגמא: לפתוח את האנציקלופדיה ולצאת אחרי שעתיים קצת יותר חכם (חידה: מי יודע להגיד שם של אינציקלופדיה שהשם שלה לא מתחיל ב'ויקי?'), ללכת לספרייה ולבקש מהספרנית שתמליץ לכם על איזה ספר טוב (הידעת שחוץ מהארי פוטר יצאו עוד כמה ספרים שווים במילניום האחרון?), לעלות לירושלים ערב אחד לתפילה בכותל (סומך עליך שכבר תמצא מה לבקש...) ולסיים בטיול לילי לאורך חומות העיר העתיקה. להיזכר שאוטוטו מגיעים ימי "בין המצרים", לחשוב טוב מה זה אומר בשבילך (ואם זה לא אומר לך כלום, זה בעצמו אומר משהו, לא?). לשבת עם עצמך מול דף נייר ולחשוב "מה אני רוצה להשיג מעצמי בשנה הבאה". לעשות רשימה של עוד 5 דברים שאפשר לעשות בחופש הגדול, להתקשר לחבר טוב, ולהחליף איתו רשימות. לכתוב בגוגל את המילה "**התנדבות**" ולקבל 334,000 דפי תוצאות. עכשיו צריך רק לבחור. לצד כל הזמן שאני מקדיש לעצמי, חשוב גם לא לשכוח את עם ישראל, ולחשוב במה אני יכול לתרום לאחרים.

10. ואחרון חביב – בעזרת ה' הולך להיות לך חופש מדהים. שזה לא יהיה ח"ו החופש האחרון שלך. החיים יותר מידי יקרים בשביל לגמור אותם בגלל שטויות מטופשות - טרמפים מסוכנים, טיולים בלי אחריות, להיפגש עם מישהו שהכרתם ברשת, נהיגה בלי רישיון וכדו'. אתה חשוב ליותר מידי אנשים. שמור על עצמך!

האם בעוד חודשיים תמצא את עצמך משועמם ומרוקן כוחות, כשבפה יש טעם תפל של חמש מאות שעות פייסבוק, או שמהחופש הגדול תצא באמת...**גדול?** רק אתה תחליט.

בהצלחה!

תודה לרבנים רפי פויירשטיין, יונה גודמן, בני פרל ולכל מי שתרם רעיונות ותובנות

לעשרות שיעורי וידאו לנוער עם יוני לביא לצפייה והורדה חנם, כתבו בגוגל: שיחות לנוער ערוץ מאיר. לאתר חברים מקשיבים: makshivim.org.il